Lietas Nr. 129099513
Lietas arhīva Nr. 1-0013-15/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2015.gada 9.oktobrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese Dagnija Bērziņa 2015.gada 30.septembrī Rīgā, Lomonosova ielā 10 rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu /pers. A/ (turpmāk - sūdzības iesniedzējs) sūdzībā par Rīgas domes Administratīvās komisijas (turpmāk tekstā - iestāde) 2013.gada 2.jūlija lēmumu Nr.D57 23-20.

Aprakstošā daļa

2013.gada 18.aprīlī Rīgas pašvaldības policijas Latgales priekšpilsētas pārvaldes amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu ZV Nr. 121798 /pers. A/ par to, ka 2013.gada 25.martā /adrese/ nav nodrošinājis nekustāma īpašuma pieguļošās teritorijas esošās gājēju ietves attīrīšana no sniega un ledus līdz ietves segumam, kaisīšana ar pretslīdes materiāliem, tādējādi nav neievērojis Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija Saistošo noteikumu Nr. 125. 4.4. punktu, par kuru neievērošanu ir paredzēta atbildība minētājos noteikumos 22.punktā.

Ar 2013.gada 9.maija Rīgas domes Administratīvās komisijas Austrumu apakškomisijas lēmumu Nr.D57 19-1005-2, pamatojoties uz Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr.125 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi" 22.punktu, /pers. A/ saukts pie administratīvās atbildības, uzliekot naudas sodu 50,00 latus.

/pers. A/ pārsūdzēja minēto lēmumu, iesniedzot sūdzību Rīgas domes Administratīvajai komisijai.

Ar Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 2.jūlija lēmumu Nr. D57 23-20, sūdzība noraidīta kā nepamatota, savukārt 2013.gada 9.maija Rīgas domes Administratīvās komisijas Austrumu apakškomisijas lēmums Nr.D57 19-1005-2 atstāts negrozīts.

Nepiekrītot iestādes lēmumam, /pers. A/ iesniedza sūdzību, kas Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemta 2013.gada 25.jūlijā. Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese s 2013.gada 1.augusta lēmumu tika ierosināta tiesvedība un nolemts izskatīt lietu rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi.

2014.gada 19.maijā tiesā no iesniedzēja pārstāvja saņemts iesniegums ar lūgumu apturēt tiesvedību sakarā ar to, ka Satversmes tiesā ir ierosināta lieta Nr. 2013-20-03, kurā /pers. A/ apstrīd administratīvā pārkāpuma lietā piemēroto tiesību normu - Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr. 125 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumu" 4.4.punktu.

Ar 2014.gada 23.septembra Rīga pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesneša lēmumu tiesvedības lietā apturēta līdz brīdim, kad Satversmes tiesa izskatīs /pers. A/ pieteikumu Nr. 2017/2013 un stāsies spēkā spriedums lietā Nr.2013-20-03.

2015.gada 6.janvārī ar Rīga pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesneša lēmumu rezolūcijas formā tiesvedība lietā atjaunota.

Sūdzības iesniedzējs sūdzībā norāda, ka lēmumam nepiekrīt un pārsūdz to pilnā apmērā šādu apsvērumu dēļ.

Iesniedzējs norāda, ka piemērotā tiesību norma - Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr.125 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi" 4.4.punkts - paredz īpašumam pieguložās teritorijas kopšanu. Nav šaubu, ka šāds normatīvais regulējums ir leģitīms, proti, likuma „Par pašvaldībām" 43.panta pirmās daļas 6.punkts dod pašvaldības domei tiesības paredzēt šādu privātpersonas pienākumu un pat paredzēt administratīvo atbildību par saistošo noteikumu pārkāpšanu. Tomēr, kā konstatēja Latvijas Republikas Tiesībsargs 2009.gada 27.novembra atzinumā Nr.6- 8/1006, šāds Rīgas pašvaldības regulējums neatbilst samērīguma principam un tādējādi arī cilvēktiesībām. Iesniedzējs vērš tiesas uzmanību, ka nekustamais īpašums, par kura pieguložo teritoriju pastāv strīds, atrodas /adrese/ ielu krustojumā, tādējādi šī pieguložā teritorija attiecībā uz nekustamo īpašumu /adrese/, ir nesamērīgi liela - aptuveni 700m2. Bez tam trotuāra platums no /nosaukums/ ielas puses ir nesamērīgs ar iesniedzēja iespējām nodrošināt tā kopšanu. Kā norāda LR Tiesībsargs, tad nav saskatāms pamats tam, ka publiskā lietošanā esošas teritorijas kopšana sabiedrības interesēs tiek uzlikta atsevišķām iedzīvotāju kategorijām, nevis sabiedrībai kopumā. Bez tam, uzliktā pienākuma apjoma kritēriji nav atbilstoši vienlīdzīgai attieksmei pret visiem nekustamā īpašuma īpašniekiem, proti, pienākums kopt pieguložo teritoriju daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašniekiem finansiālo izdevumu ziņā ir nesalīdzināmas ar privātmāju īpašniekiem. Nav šaubu, ka 700m2 lielas teritorijas kopšana visu gadu ir saistīta ar iesniedzēja iespējām nesamērīgu izdevumu apjomu, kuri no pašvaldības puses tiek ietekmēti ar administratīvajiem piespiedu līdzekļiem.

Bez tam, sūdzības iesniedzējs aicina tiesu izvērtēt naudas soda apmēru un ņemt vērā ka pirmkārt Administratīvā rajona tiesa 2013.gada 13.aprīlī administratīvajā lietā Nr.142175011 novērtēja pašvaldības noteiktās tiesību normas bardzību, kā arī naudas soda samērīgumu, paredzot naudas sodu Ls 10 apmērā. Tas nozīmē, ka tiesai pastāvēja šaubas par apjomu, kādā pašvaldības autonomās funkcijas daļa normatīvajā kārtībā tiek pārnesta un iekļauta privātpersonu pienākumu apjomā, kā arī par paredzēto administratīvā soda apmēru tiesību normā, uzskatot to kā nesamērīgu. Administratīvā apgabaltiesa 2013.gada 7.maijā pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai pievienojās.

Otrkārt, iestāde Lēmumā nekonstatē administratīvā pārkāpuma atbildību mīkstinošos apstākļus. Kā zināms, tad iestādei nepastāv šķēršļi konstatēt un ņemt vērā apstākļus, kas mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu un kas nav minēti Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 33.pantā. Tādējādi iestādei bija jāizvērtē apstāklis, ka 2013.gada martā bija pavasara laikam neraksturīgi, īpaši nelabvēlīgi laika apstākļi, kad ne tikai privātpersonām pastāvēja zināmas grūtības ar ietvju attīrīšanu no sniega, bet šo pienākumu daudzviet neizpildīja arī pašvaldība, pēc kuras amatpersonu iniciatīvas šobrīd tiek piemēroti administratīvie sodi. Bez tam, kā atbildību mīkstinošs apstāklis ir Lēmuma adresātam kopjamās teritorijas apjoms, kas nav samērīgs ar tā kopšanai nepieciešamajiem resursiem un kas tiek uzlikts vienai privātpersonai (vienai ģimenei).

Lēmuma pieņemšanā iestāde nav vērtējusi vai administratīvais pārkāpums nav izdarīts aiz neuzmanības atbilstoši Latvijas APK 11.pantam. Administratīvais pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, ja persona nav paredzējusi bezdarbības kaitīgo seku iestāšanās iespēju, kaut gan tā varēja tās paredzēt. 2013.gada marta nogalē privātpersonas, plānojot sniega novākšanas procesu, nebija loģiski nevarēja paredzēt bezdarbības (sniega netīrīšanas) negatīvās sekas, lai gan varbūtība sniega tīrīšanas nepieciešamībai ir lielāka nekā turpmākajos mēnešos. Ar šo sūdzības iesniedzējs vērš iestādes uzmanību, ka administratīvā pārkāpuma izvērtēšanā ir rūpīgi jāizvērtē pārkāpuma sastāvs un, šajā gadījumā, subjektīvā puse - nodoms vai neuzmanība). Tas nepieciešams, lai noteiktu administratīvā soda apmēru vai vispār atbrīvotu no administratīvās atbildības.

Lēmuma pieņemšanā iestāde vispār nav vērtējusi administratīvā pārkāpuma sastāvu, tādējādi pēc iesniedzēja ieskata iestāde nav konstatējusi

pārkāpuma subjektīvo pusi. Kā minēts iepriekš, tad nekustamā īpašuma /adrese/ publiskā lietošanā esošas 700m2 lielas teritorijas kopšana ir saistīta ar būtiskiem finansiāliem ieguldījumiem, kas nav paredzēta īpašnieka ģimenes budžetā (salīdzinājumam, nekustamā īpašuma /adrese/ kopējā platība ir 766m2). Ņemot vērā, ka piegulošā teritorija atrodas intensīvas satiksmes tīklā, nav šaubu, ka īpašnieka ģimenei nav iespēju pašiem veikt šīs teritorijas pastāvīgu uzraudzību. Tas nozīmē, ka nepietiekami finanšu resursi un darba resursu trūkums nekādā veidā nav saistāms un faktiski izslēdz iesniedzēja darbības vai bezdarbības nodomu vai pat neuzmanību. Tātad administratīvā pārkāpuma sastāva konstatēšanā iztrūkst subjektīvā puse.

Cita starpā jāuzsver, ka Rīgas pašvaldība (un Lēmuma izdevējiestāde, kas rīkojas pašvaldības vārdā) nav veikusi nekādas darbības, lai novērstu saistošo noteikumu regulējuma trūkumus vai vismaz izvērtētu Latvijas Republikas Tiesībsargs 2009.gada 27.novembra atzinumā izteiktos argumentus (iesniedzējam šādi fakti nav zināmi). Tāpat pašvaldības atbildīgās institūcijas nav izrādījušas interesi, kas ir pamatā nekustamā īpašuma /adrese/ īpašnieku bezdarbībai, tā kā konceptuāli īpašnieks (iesniedzējs šajā lietā) ir gatavs saprātīgā apjomā piedalīties nekustamam īpašumam piegulošās teritorijas kopšanā, kas nebūtu saistīta ar personīgā darba ikdienas piesaisti vai nesamērīgu finanšu resursu ieguldījumu.

Ievērojot iepriekš minēto, lūdz tiesu atcelt Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 2.jūlija lēmumu Nr.D57 23-20.

Motīvu daļa

Tiesa, iepazinusies ar sūdzību un Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 2.jūlija lēmumu Nr.D57 23-20, pārbaudījusi lietas materiālus, atzīst, ka sūdzība ir pamatota un apmierināma. _

Latvijas APK 288.panta pirmā daļa nosaka, ka augstākas iestādes pieņemtu lēmumu persona, kura saukta pie administratīvās atbildības, kā arī cietušais var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc deklarētās dzīvesvietas, juridiskā persona — pēc tās juridiskās adreses Latvijā. Ja personai nav deklarētās dzīvesvietas vai juridiskās personas adrese neatrodas Latvijā, lēmumu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietas.

Latvijas APK 289.[12] panta otrā daļa nosaka, ka Rajona (pilsētas) tiesa, izskatot sūdzību vai protestu administratīvā pārkāpuma lietā, taisa vienu no šādiem spriedumiem:

1. atstāj lēmumu negrozītu, bet sūdzību vai protestu noraida;
2. atceļ lēmumu un izbeidz lietu;
3. atceļ lēmumu un taisa spriedumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, un uzliek sodu;
4. groza soda mēru ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Saskaņā ar Latvijas APK 7.panta pirmo un ceturto daļu nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. Likuma prasību ievērošanu, piemērojot ietekmēšanas līdzekļus par administratīvajiem pārkāpumiem, nodrošina ar augstāku institūciju un amatpersonu realizētu sistemātisku kontroli, prokurora uzraudzību, pārsūdzēšanas tiesībām un citos likumā noteiktajos veidos.

Latvijas APK 8.panta otrā daļa nosaka, ka aktiem, kas mīkstina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem vai atbrīvo no tās, ir atpakaļejošs spēks, tas ir, tie attiecas arī uz pārkāpumiem, kas izdarīti pirms šo aktu izdošanas. Aktiem, kas nosaka vai pastiprina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem, atpakaļejoša spēka nav.

Atbilstoši Latvijas APK 239.panta 6.punktam lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja atcelts akts, kas nosaka administratīvo atbildību.

Ņemot vērā to, ka 2014.gada 10.novembrī ir stājies spēkā Satversmes tiesas 2014.gada 6.novembra spriedums lietā Nr.2013-20-03 „Par Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr.125 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi" 4.3. un 4.4.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105.pantam", attiecībā uz iesniedzēju Saistošo noteikumu 4.3. un 4.4.punkts atzīts par spēkā neesošu no 2011.gada 29.marta, tiesa atzīst, ka lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeidzama.

Pastāvot šādiem apstākļiem, iestādes 2013.gada 2.jūlija lēmums Nr.D57 23-20 ir atceļams un lieta izbeidzama.

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Latvijas APK 1.pantu, 7.pantu, 8.pantu, 9.pantu, 239.panta 6.punktu, 243.pantu, 244.pantu, 289.6pantu, 289.[12]panta otrās daļas 2.punktu, 289.[13]pantu, 289.[17] pantu, 289.[18]pantu, tiesa

nosprieda

atcelt Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 2.jūlija lēmumu Nr.D57 23-20 un izbeigt lietu par /pers. A/ saukšanu pie administratīvās atbildības par Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr.125 4.4.apakšpunkta pārkāpšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 (desmit) darba dienu laikā no tā paziņošanas dienas Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Spriedums pieejams tiesas kancelejā no 2015.gada 9.oktobra.

Tiesnese: (personiskais paraksts) D.Bērziņa